273116 - İnternetten Satın Aldığı Ürünün Ücretini Evde Teslim Alırken Ödemek

Soru

İnternet alışverişinde eve teslim anında ödeme veya banka havalesiyle ödeme hususunu sormak istiyorum. Şayet ürün bilgi ve fotoğraf özelliğiyle tanımlanır veya aşağıdaki ürünlerde olduğu gibi net bir şekilde tanımlanmamışsa: Altın veya gümüş kaplamalı ürünler, altın veya gümüşten yüzük ve bilezikler. Altın renginde takılar, fotoğraf ve bilgilerle gerçek ürünün mahiyetini tanıtmaya yeterli olmayan parfümler vb. ürünlerin internet aracılığıyla ödeme veya kapıda ödeme hükmü nedir? Kendisine caiz olmayan ürünleri başkasına hediye etmek üzere satın caiz olur mu?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Parayla satın alınan ürünler iki türde olur:

1-Para ve karşılığının alışveriş esnasında aynı oturumda hazır bulunması gereken hususlar. Altın, gümüş ve para alışverişi kesinlikle aynı ortamda gerçekleşmesi gerekir.

Altını aynı ortamda teslim almak şartıyla banka çeki vermek veya hesaba havale gerçekleştirmek caizdir.

Peşin alma konusunda; Muslim 1587'de Ubade bin Samit Radiyallahu anhu'dan rivayet edilen Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şu hadisi esastır: "Altın mukabilinde altın, gümüş mukabilinde gümüş, buğday mukabilinde buğday, arpa mukabilinde arpa, hurma mukabilinde hurma ve tuz mukabilinde tuz misli misline, birbirine müsavi olarak peşin satılırlar. Ama bu sınıflar değişirse peşin olmak şartıyla istediğiniz gibi satın!"

Para, altın ve gümüş hükümlerine tabidir. Bunun üzerine altın veya gümüşü teslim almadan veya

teslim aldıktan sonra satın almak caiz değildir. Bilakis para ve altın aynı anda takas edilmesi gerekir.

Şayet altın kaplamalı ürünler eritildiğinde gerçek altın elde edilebiliyorsa altın hükmünü alır. Fakat sadece renkten ibaret veya sahte altın ise bu durumda altın hükmünü almaz.

Nevevi Rahimehullah şöyle dedi: Şayet yüzük gümüş olup altın ile süslü ise, veya kılıç gibi savaş aletlerini altınla süslenmiş ise ve sonuç olarak eritildiğinde bir miktar altın elde ediliyorsa bunları kullanmak haramdır. (el Mecmu 4/441)

2-İki bedelin aynı ortamda/mecliste bulunması şart olmayan durumlar. Parfüm, elbise, araba, gayrimenkuller.. vb. varlıkların alışverişlerinde paranın peşin olması şart değildir. Veya para peşin alınır daha sonra karşılığı olan mal teslim edilir. Bu tür alışverişe selem denilir ve bu konuda bir takım şartlar gerekir. Bu şartlardan biride ürünün özelliği kriterlere uygun olacak şekilde belirlenmeye uygun olması. Diğeri de ürünün bedeli peşin olarak akit meclisinde eksiksiz ödenmesidir. Zira ücreti teslim gününe ertelemek caiz değildir. Anlaşıldığı gibi her iki bedelin vadeye bırakılması caiz değildir.

İbn Kudame şöyle dedi: Alış veriş mesclisinde ücreti veya ürünü teslim işlemi gerçekleştirmeden alışveriş caiz değildir. Şafii de bu görüştedir. Çünkü bu zimmette olan bir satış olduğu için selemde olduğu gibi bedeli teslim alınmadan geçerli değildir. (el Muğni 3/497)

Söz konusu alışverişi düzeltmek için şöyle yapılır: Belirli bir özelliğe sahip eşyanın satışı için ön anlaşma sağlanır. Ancak bu her iki tarafa yükümlülük getirmeyen bir alışveriş vaadi ve sözüdür. Ürün hazır olduğunda müşteri ürünü kabul ettiğinde yeni bir akit yapılarak alışveriş tamamlanır. İnternette alışveriş ile ilgili konularda ayrıca selem alışverişinde farklı sorulara cevap verilmiştir.

En iyisini Allah bilir.